

Uit Vrije Wil

Al sedert een viertal decennia onderscheidt Nederland zich van de meeste andere landen door een relatief open maatschappelijk debat over actieve levensbeëindiging. Het meest recente voorbeeld is het burgerinitiatief Voltooid Leven van de initiatiefgroep Uit Vrije Wil. Deze groep streeft er naar om onder voorwaarden van zorgvuldigheid en toetsbaarheid stervenshulp aan ouderen die het gevoel hebben zichzelf te overleven en 'door de dood te zijn vergeten' te legaliseren. De gedachte is dat burgers boven de zeventig – maar de leeftijd is onderwerp van debat – met een 'voltooid leven' vrijelijk uit het leven kunnen stappen, daarbij geholpen door speciaal opgeleide counselors. De eerste vier bijdragen in dit nummer van TGE betreffen dit burgerinitiatief. Op verzoek van de redactie heeft Henri Wijsbek zijn opvattingen hierover op schrift gesteld, waarna Carlo Leget – eveneens op verzoek – hierop een commentaar heeft geschreven en Wijsbek weer een nawoord. Het toeval wilde dat tegelijkertijd een artikel werd aangeboden waarin ook enkele kritische kanttekeningen werden geplaatst bij de uitgangspunten van Uit Vrije Wil, reden waarom we dit artikel ook in dit nummer hebben geplaatst. Zoals Wijsbek gaan de auteurs ervan, Paul Lieverse, Kees Goedhart en Edward Groenenboom, onder meer in op het concept-standpunt van de KNMG over dit burgerinitiatief.

De bijdrage van Tim Nijhuis e.a. betreft eveneens een actueel thema, te weten gezichtstransplantaties. Behalve allerlei medisch-technische problemen, spelen hier uiteraard ook filosofische en ethische vragen een rol. Deze bijdrage was oorspronkelijk in 2009 door de eerste auteur ingezonden om mee te dingen naar de Paul Sporken prijs, die TGE om de twee jaar uitschrijft, maar viel toen buiten de prijzen. Op verzoek van de redactie heeft Nijhuis zijn inzending herzien, daarbij rekening houdend met de opmerkingen van de jury.

Gast aan het woord is deze keer Martin Buijsen, hoogleraar gezondheidsrecht te Rotterdam. Aan de tand gevoeld door Ineke Bolt, gaat hij onder meer in op enkele gezondheidsrechtelijke en gezondheidsethische problemen, de relatie tussen recht en ethiek en de marktwerking in de zorg.

De rubriek Uit de praktijk betreft deze keer de casus 'Bij de audicien' die zich niet in, maar buiten de praktijk afspeelt. Wat te doen, wanneer je als dokter in de openbare ruimte wordt geconfronteerd met medische zaken waarmee je in de spreekkamer wel raad zou weten? In

hoeverre mag je je er dan mee bemoeien? In dit geval ging het handelen vooraf aan reflectie, maar reflectie komt nooit te laat. De casus en de drie commentaren zijn dan ook goed te extrapoleren naar een algemener niveau: waar moet de grens worden getrokken voor wat betreft de medische verantwoordelijkheid (en bemoeizucht) van de dokter, wanneer hij zich buiten de spreekkamer in de openbare ruimte begeeft?

Dan volgen er verslagen van twee congressen. Susanne van Santen bespreekt het jaarcongres van de Vereniging voor Filosofie en Geneeskunde, dat op 17 oktober 2010 werd gehouden onder de titel 'Placebo. Filosofische reflecties op een vreemde eend in de geneeskunde'. Ook het optreden van arts en cabaretier Michiel Peereboom tijdens dit congres heeft geleid tot een bijdrage in de vorm van een gastcolumn.

Marleen van Casteren bespreekt het congres over ethische aspecten van palliatieve zorgverlening, dat op 19 november 2010 werd gehouden onder de titel 'Een behouden thuiskomst. Idealen in de palliatieve zorg'. Van beide congressen is een bundel in voorbereiding in de reeks Annalen van het Thijmgenootschap, uitgegeven door Valkhof Pers. TGE houdt u op de hoogte van het verschijnen ervan.

Zoals u in het colofon kunt zien, is de redactieraad grondig van samenstelling veranderd. Een aantal leden heeft de redactieraad om uiteenlopende redenen verlaten en een nieuwe, enthousiaste, ploeg is aangetreden. Wij danken de vertrekkende leden voor wat zij in de afgelopen jaren voor TGE hebben betekend en zien uit naar samenwerking met de nieuwe leden. Hun inbreng in de vorm van reviews van aan TGE aangeboden artikelen en meedenken over de koers van TGE wordt zeer gewaardeerd.

Tot slot: wanneer u vindt dat uw stem ook mag of moet worden gehoord in TGE, dan bent u van harte uitgenodigd deze een vorm te geven. Dat geldt niet alleen het burgerinitiatief Uit Vrije Wil, maar alle medisch-ethische zaken die u beroeren. U kunt een ingezonden brief sturen, maar in overleg met de redactie kunt u ook denken aan een caput selectum of een bijdrage in de rubriek 'Actualiteit'. Wij horen graag van u.

Wim Dekkers